

hem zou willen afrekken, zijn God in 't gebed te ontmoeten, dan wien het verkeer met God nog hooge uitzondering is.

Ieder moet daarin zich zelf kennen. En daarmee ging ik reeds ongemerkt spreken over den subjectieven factor die in het vraagstuk van het bidden op vaste tijden in 't algemeen meesprekt. Die beslist, ook in 't geval waarover m'n lezendster spreekt, zooveel; eigenlijk alles.

Laat voor ons nooit doorlag geven de tegenstelling tusschen onze omgeving en het gebed. Die doet er immers, sedert we niet meer behoeven te vragen of het Jeruzalem of Gerizim moet zijn, niets meer toe. Als ze ons niet verhindert tot bidden te komen, laat ons dan bidden.

Wat betreft, dat een mensch toch niet op kommando bidden kan, en dat daarom dat bidden op vaste tijden op niets dan ijdel vertoon uitloopt — laat ons daarmee voorzichtig zijn. Het luidst roepen dat gewoonlijk de menschen bij wie het ook buiten de vaste gebedstijden maar weinig tot bidden komt.

Wie godsdienst en gebed, omdat ze zoo heilig en teeder zijn, in de binnenkamer opsluit, laat ze daar doorzwaans opgesloten blijven als vergeten gevangenen. Daniel had wel op vaste tijden. De Heere Jezus Christus brak nooit het brood voor de discipelen of voor de schare, zonder te bidden en te danken.

In haar: „Bidd' zonder ophouden" vermaant ons de Schrift, dat we staan gullen naar een leven in gebedsstemming. En, gelijk ik boven zeide, hoe meer we ons oefenen in 't leven nabij onzen God, hoe meer die gebedsstemming ons eigen zal worden, en hoe natuurlijker ook het regelmatig terugkerend gebed vóór en ná den eten ons worden zal.

Omgekeerd ligt er in het op vaste tijden terugkerend bidden ook zulk een kostelijke steun voor ons leven nabij den Heere. Een oogenblik van zielverheffing tot Hem breekt dikwijls den greep der zonde en der wereld op ons hart.

En bovendien kan ook het weten, dat we straks zullen gaan bidden of danken, ons een prikkel zijn tot waakzaamheid, dat we ons niet door ijdele gesprekken of sondige gedachten zullen laten meevoeren.

Laat ons daarom, in plaats van er aanstonds voor uit den weg te gaan, ons inspannen om uitwendige belemmeringen in 't gebed door innerlijke kracht te overwinnen.

Vreeland.

FERNHOUT.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Stembusprogram en Kabinetsprogram.

I.

Het ontwerp-Stembusprogram van de A.-R. Partij is op de vergadering in Den Haag na eenige wijzigingen aanvaard.

Die wijzigingen betreffen geen kardinale punten, maar meer de formulering.

Zoodat in hoofdzaak nu het Stembusprogram bekend is, waarmee de A.-R. Partij voor de kiezers zal verschijnen.

Uit de praktijk blijkt, dat men de beteekenis van een stembusprogram nu eens overschat, dan weer onderschat.

Het eerste komt vooral daar voor, waar niet voldoende rekening wordt gehouden met het feit, dat de Anti-Revolutionairen op coalitie zijn aangewezen.

Van tijd tot tijd worden grieven genit, welke hierop neerkomen, dat het Stembusprogram wel mooi in elkander zit en veel belooft, maar dat er zoo weinig van wordt afgewerkt.

De kwalificatie „parade-paarden" wordt daarbij niet ongebruikt gelaten.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

„Wij wilden Jezus wel zien."

Wie tracht, in den geest van de literatuur onzer dagen eenigermate in te dringen, wordt niet alleen opgeschrikt door het demonische, dat in menscheelijken woordvorm zich uitstort, doch hij verneemt door dit alles heen ook een schuchtere stem: wij wilden Jezus wel zien.

En het demonische gieren naar vrijheidsbeleving en het adventsverlangen naar Jezus zich tegelijkertijd persen uit benauwde kelen, dat is niet vreemd. De evangelist, die de vraag der Grieken: „wij wilden Jezus wel zien" ons heeft opgegeven als een raadsel, heeft met die vraag het lijdensverhaal ingeleid; de wensch van het Griekische hart, om Jezus te zien, wordt in het oor der discipelen gefluisterd en aan Jezus Christus overgebracht in hetzelfde uur, waarin de hemel dondert, en Christus weet en verstaat: nu is het oordeel, de crisis, dezer wereld. Als Grieken hun oogen willen weiden aan den Zoon des Menschen, dan broedt tegelijkertijd het Jodendom over zijn vervloeking, die hem voor de massa der Grieken een vervlakking zal doen worden: den dood des kruises. Want door dien dood wordt Jezus Christus den Joden een ergernis, den Grieken een dwaasheid (Johannes 12:20-33).

Toch heeft Christus den roep der Grieken gehoord en zijn Vader gedankt.

Zij wilden Jezus wel zien.

Zoo ook kan een discipel, een apostel, een prediker van den Christus in deze tijden wéér de menschen der cultuur, de dragers van den „Griekischen" geest tot zich zien komen. Zelfs als de omstanders waarschuwen, dat Jezus' leerlingen tot „schriftgeleerden" ontaard zijn, blijven zij zich tot hem dringen. „Wij wilden Jezus wel zien." En wie de duivelen hoort krassen: wat heb ik met u te doen, Jezus?, die moet óók heiten op het adventsverlangen dezer schemerende harten. Hij moet een ant woord geven.

Want zij wilden Jezus wel zien.

* * *

En bij vroegere verkiezingen is wel gebleken, dat die redeneering besmettelijk is.

Men voelt zich na een periode, waarin een Rechtsch Kabinet leiding gaf, vaak teleurgesteld, en die teleurstelling is voorwerp van mededelezaamheid, de teleurgestelden blijken talrijker dan men eerst meende en bij nieuwe verkiezingen loopt dat uit op meerdere of mindere verzwakking van de partij. Soms ook schieft een groep van teleurgestelden een nieuw partijje. De anderen zwerven schaloos rond.

Maar de A.-R. partij kan geen harer leden missen. Allereerst niet omdat zij een geestelijke of wil men: een ideële partij is.

Zulk een partij zoekt steeds leden te werven in de overtuiging, dat door haar Christus als Koning in het politieke leven het best gediend wordt. Ook hier geldt het, dat in de veelheid van onderdanen 's Konings heerlijkheid is gelegen.

Vervolgens echter kan zij niemand missen, omdat zij natuurlijkerwijze evenals iedere andere partij wel op uitbreiding, maar niet op inkrimping van haar invloed bedacht moet zijn.

Al is bij het stelsel van Evenredige Vertegenwoordiging het verlies van een klein getal stemmen niet meer zoo afbrokkelend als vroeger, het kan toch een zetel in de Tweede Kamer schelen.

En het getal zetels, waarover zij beschikt, is toch al krap genoeg.

Daarom behoort tot de voorbereiding van de verkiezing ook het wegnemen van het teleurstellingsgevoel, voor zooveel dit slechts mogelijk is.

Daartoe moeten de klachten nauwkeurig worden onderzocht.

Zoo zij gegrond zijn, moet verbetering in het uitzicht worden gesteld.

Blijken zij ongegrond, dan moet alles worden gedaan om ze te ontzenuwen.

Maar de zaak moet vooral van twee kanten worden bezien.

En zij draait voor een groot deel om de verhouding van Stembusprogram tot Kabinetsprogram.

= Opium.

Nog altijd is de opiumkonferentie niet afgelopen. Men kan maar niet tot overeenstemming komen. Het opium brouwt kwaad, zelfs waar het niet gerookt wordt.

In Duitschland zijn een lange reeks van bank-schandalen openbaar geworden en er zullen er nog wel meer bij komen. Verantwoordelijke regeringspersonen bekenen er in gelopen te zijn. Maar wat deden zij dan met hun verstandelijke vermogens, vraagt men zich af. Goed vertrouwen, zoo verontschuldigen zij zich. Nu kan men er door goed vertrouwen wel eens een keer inloopen. Maar zoo herhaaldelijk ook? Goed vertrouwen werkt toch niet als opium?

Turkije, dat in het vorige jaar het khalifaat ophief, heeft nu den Patriarch der Grieksch-orthodoxe kerk verbanen. In Griekenland neemt men dit begripelikerwijze hoog op. Is Turkije ook al gewonnen voor de Russische theorie, dat godsdienst opium is voor het volk?

België kent thans zijn strijd om de vrouw. De Roomschen willen haar het kiesrecht geven, de Liberalen niet. Van beide kanten zit hier natuurlijk politiek achter. Bij de Liberalen is het natuurlijk vrees voor „het opium van den godsdienst", waar-

Ik wil nu niet vergeten, dat het gevaar van groote woorden hier voor de deur ligt.

En niet willen wij verbergen, dat de „litane van zonderlinge zielen" wel eens wat al te spoedig ingedragen wordt in de sfeer van Jezus. Het zijn werkelijk niet alleen de belijdenis-loozen, maar het zijn óók de menschen, die uit den leer-gang van Christus' „apostolischen stoel" een belijdenis omtrent Zijn wezen en werk hebben meegenomen naar het leven, die zich hier bezondigen aan het ontijdig en voorbarig gejubel, dat de oogen der blinden Hem zien, dat Hij „Effatha" word geopen" tot doffe oogen gesproken heeft. Het is een Roomsche, Anton van Dumkeren,¹⁾ die de „litane der zonderlinge zielen" heeft vernomen, als ze gezongen wordt in woordlozen zang, door de ziel van den blinden orgelman met zijn rammelenden deun, die geen mensch verstaat; en door de ziel van den jongen, die „half idiot in blindemans oogen ziet en in zijn keel voelt kloppen de treurnis van blindemannetjes lied"; en die dezelfde litane hoort uit de ziel van den krommen petroleum-man, die zijn deuntje vroolijk fluit en amper een cent op zak heeft; of van de vrouw met de broodkorf, of van de schooiersvrouw, die in 't kerk-portaal honger lijdt. Want al die zielen roept hij aan:

En zielen van alle gewone menschen, die arm en

(verlaten zij).

Zielen der Zonderlingen van Jezus, der vromen, die

(niemand begrijpt).

maar die aan je kruishoofd tot vruchten van

(eeuwige vreugde rijpt).

bidd' voor ons in de gemeenschap met alle Gods

(heiligen samen).

om een warm hart en een heilige ziel en het

(Eeuwige Leven. — Amen.

En zoo wordt het hout, waarop Jezus stierf, met meer „Jelien" bedekt, dan met die ééne, tot wie Jozef van Aabst zegt:

¹⁾ „Roeping". Maandschrift voor Schoonheid (Roermond J. J. Roman & Zn, Maart 1924, bl. 342).

aan meer de vrouw dan de man verslaafd heeft.

Wat ongetwijfeld als opium werkt is de weelde. Luxe voert als in een andere wereld. Wordt die luxe ontnomen, dan voelt men zich ongelukkig. Evenals het opium brengt ook de weelde verslapping over den mensch. Er zijn er die zonder luxe nu eenmaal niet kunnen leven. Luxe-zieltjes, die een gezonde maatschappij er eigenlijk niet op na kan houden. Met genoeg zal men dan ook de aankondiging van het wetsontwerp eener weeldebelasting gelezen hebben. Te grooter wordt het genoeg, als in verband daarmee wordt gemeld, dat de direkte belastingen zullen worden verlaagd.

Een van de grondkleuren van de christelijk sociale levensopvatting is soberheid.

HEPP.

LITERATUUR EN KUNST.

De Middelnederlandsche en moderne bewerkingen van de Beatrijs-legend.

III.

Dr Felix Rutten, een der bekendste Roomsche dichters, heeft de Beatrijs-legend bewerkt in dramatischen vorm, waarmee hij een werk leverde in den trant der Middeleeuwsche mirakelspeelen. Het episch karakter der legende trad hierdoor eenigszins op den achtergrond, want, om de handeling in het stuk behoorlijk tot zijn recht te laten komen, moest de dichter, naast Beatrijs, een aantal personen scheppen, die onze aandacht wel moeten trekken en die in vele opzichten zelfs de aandacht van haar afleiden.

Als het stuk opent, zien we Beatrijs bezig bloemen te verzamelen in den tuin van het klooster, om ze straks te schikken voor het Mariabeeld. Peinzend en droomend vertoelt ze te midden der bloemenweelde en de wondere avondschoonheid stemt haar ziel gevoelig als ze is, tot weemoed. Ze voelt zich in het klooster niet thuis. De vrees voor ongewissen strijd dreef er haar eens binnen, maar ze is er niet gelukkig. Ze benijdt de gelieven, die zacht flusterend dwalen door de schoone stilte der natuur en is afgunstig op het zwaluwpaar, dat „onder 't blauw scheert".

Zij gaan getwee in liefde trouw verend. —

Ken gesprek met den tuinman van het klooster, die haar helpt bij het plukken der rozen, brengt ons eenigszins op de hoogte met haar verlangen naar liefde. Ze is sinds lang een wees. ... vertelt ze den tuinman. Eens, lang geleden had ze één enklén vriend (Valentijn), maar ze was toen nog jong. —

en, nu zijn we met de inleiding klaar, die vriend heeft juist met den tuinman een onderhoud gehad en bezorgd gevraagd of Beatrijs gelukkig was in 't convent.

„Hoe vaart zij nu, mijn zuster óéne, bij spel

En blijden dans, — nu droef en grijs gesluisd?" —

Dit onderhoud brengt haar zoo geheel in 't verleden terug, dat de priester haar aan de vespersklok moet herinneren en dan luidt ze haar vreugd, haar plotselinge vreugd over de komst van dien ouden vriend, uit over de velden:

Hém (haar vriend) roepend ... Zal hij hooren ... en [verstaan ...]

De strijd gaat niet diep, als de lezer zal hebben

Magdalena,
liefde op 't hout,
waar Jezus stierf.²⁾

Maar wie zoo veel litaneën hoort uit „zielen van Jezus", die moet zich welhaast verbazen, dat Christus nog een „teken" kan heeten, dat weersproken wordt.

En toch is Hij dat nog.

En de mensche, die zoo spreekt, lukt de „Grieken", die Jezus wel willen zien, wel door zijn „Grieksch" naam, evenals het in Johannes 12 een fijne trek in het verhaal is, dat de vragende Grieken juist de bemiddeling inroepen en verkrijgen van de eenigen uit den kring der leerlingen van Jezus, die Griekische namen droegen. Maar het staat te bezien, of wie zoo spreekt, als hier Anton van Dumkeren doet, niet gevaar loopt, de Grieken weg te zenden met de opmerking, dat ze Jezus allang hebben gezien; hebben ze niet zelf den kruisboom, waaraan zij rippen tot eeuwige vrucht; is hun eigen leed niet gedragen door de wet van het sterfende tarwegraan? (Joh. 12:24.)

* * *

Maar al kan men daarom nooit te voorzichtig zijn in zijn oordeel, het is toch zoo, dat dichters weer adventsheden zingen. Daar gaat door de literatuur een verlangen naar den Christus.

Nederland staat hierin niet alleen.

In Frankrijk, b.v., is de loslating van het religieus sentiment, onder invloed van Emile Zola en Anatole France, toch niet absoluut. Daar werkt b.v. een man als André Suarès. Hij is te rangschikken onder de „linkerzijde": een persoonlijk God kent of geloof hij niet. Maar toch is het geen giftige spot, doch een uiting van oerlijk verlangen, als deze man zijn kracht vindt in een studie over Pascal, den belijder van Jezus Christus. En als hij dan klaagt: „Je suis Pascal sans Jésus-Christ", dan hoort ge ook uit dozen mond het begin van de belijdenis: wij wilden Jezus wel zien.³⁾

²⁾ „Roeping". Augustus 1924, bl. 345.

³⁾ Johannes Tielrooy, De Franche Literatuur sinds 1880. Elsevier, Amsterdam, 1924, 111.

gemerkt, e
de priester
Beatrijs:

Et ne nos,
Sed libera

en wel
niet te kl
is 't dan

Geen vrede
Was 't da
En wenkte
Er braudt
Den ik da

Op dit i
Roomsche
verwant aa
chologische

14e eeuw
geen sprak
zie de ge
is modern.

Het ond
zich raden.
gemakke
dan meer
in 't kloos
En 't wilde

Haar aan
volhardend
winnen za

Ik hen
Uw ha

Hij heeft
antwoordt

En later
kleed maar
ze, in echt

Ik kan nu
Ik wanke
Op 't sch
doch er
't Heb to

Zeer mer
tot Maria,

Ach, zijn vo
de poorten
... Het go
Maar wis

Gij weet:
Beslek mijn
En dok mij
Héb deernis
En als ik, v
Gedenk dan,

Hier ont
niet en toe
belijdenis v
wekte, die
Beatrijs, af
een bede, i
omdat er it
beleden, ee
Rutten's B

En dan zij
1923), die m
ja, tot vroe
Bertrand (ge
Katholische
Augustinus
heeft belede
schrijvers n
is dat ook o
(geb. 1868).
Roomsche-Kat
en paganistia
andere zijn

Om nu va
Fransche lit
krachtige, ko
streng-romant
aan de zijde
roomsche id
ongeloofigen.

De oorlog
is de verwa
godsdienstige
niet alleszins
werkelijkheid
geest weer d
van „het kr

²⁾ Tielrooy.

³⁾ Tielrooy.

⁴⁾ Tielrooy.

⁵⁾ Tielrooy.

⁶⁾ Tielrooy.

⁷⁾ Tielrooy.

⁸⁾ Tielrooy.

⁹⁾ Tielrooy.

¹⁰⁾ Tielrooy.

¹¹⁾ Tielrooy.

¹²⁾ Tielrooy.

¹³⁾ Tielrooy.

¹⁴⁾ Tielrooy.

¹⁵⁾ Tielrooy.

¹⁶⁾ Tielrooy.

¹⁷⁾ Tielrooy.